

Uldum Kær - et kulturlandskab

På overgangen mellem kærområdet og det omgivende agerland er der fundet spor efter bosættelser fra stenalder til nutid. Kærområdet er opstået ved tilgroning af en større sø, og området har haft betydning som jagtområde og kultplads. Stenalderfolk har efterladt bl.a. stenøkser, flintflækker og spor efter bopladser. Ved Hesselballe og Ølholm er der fundet stolpehuller efter langhuse fra bronze- og jernalder. Centralt i Uldum Kær er man stødt på en mulig offerplads fra førromersk jernalder med fund af lerkar og skeletter.

Bosættelserne har frem mod vikingetid og middelalder udviklet sig til faste landsbyer med omliggende jorder. Kærområdet udgør et stort sammenhængende landskabsområde, men er fordelt på 10 ejerlaug i 6 sogne, 3 herreder og 2 tidligere amter med naturlige vandløb som skelgrænser. Kæret og vandløbene har virket som en barriere for færdslen gennem landskabet. Man måtte udenom kærområdet og benytte overgangssteder syd for Tørring by eller ved Aastedbro.

Ved udskiftningen af landbrugsjorden sidst i 1700-tallet fik landsbyer langt væk også del i kærområdet. Landsbyer med ringe muligheder for kærgræsning og tørveskær købte lodder fra landsbyer, som havde rigeligt.

Adelsmanden Claus Niels Glambeck anlagde sidst i 1500-tallet en opstemning af Gudenåen ved Aasted Bro nordøst for Uldum Kær for at sikre vand til vandmøllen, Bjerres Mølle. Derved blev store dele af Uldum Kær oversvømmet. Bønderne protesterede, men måtte leve med oversvømmede enge, indtil de sidst i 1800-tallet købte og nedbrød opstemningen. Derpå kunne de øge græsningen og høproduktionen i kæret. Omkring år 1900 gennemførte man et storstilet afvandsingsprojekt, der under Hedeselskabets ledelse omfattede 1.000-1.500 ha. Efter at kæret således var afvandet, kunne det nu også opdyrkes.

Tørvegravningen i kærområdet tog fart under 1. og 2. Verdenskrig, hvor knaphed på brændsel skabte efterspørgsel på tørv. Uldum Kær bærer i usædvanlig høj grad præg af tørvegravning og rummer i dag en mosaik af vandfyldte tørvegrave, hvor naturen igen vil danne tørv. Man har gravet indenfor de parceller, som blev udlagt ved udskiftningen, og tørvene er især hentet i de centrale dele af det samlede kærområde, hvor tørvedybde og -kvalitet har været størst. Den erhvervsmæssige tørvegravningen ophørte først helt omkring 1960-65.

Kæret er stadig et aktivt produktionslandskab, der især benyttes til kreaturgræsning og høslet. Græsning og høslet sikrer, at kæret ikke gror til, men har stor variation i naturværdierne. Jagtinteresserne i kærområdet er store, så på din tur i kæret vil du måske møde både landmænd og jægere. Husk, at du er gæst i et helt overvejende privatejet område.

Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen har i et tæt samarbejde med lodsejere og Hedensted Kommune i 2009 gennemført et Miljømilliard-projekt i Uldum Kær:

- Der er ryddet 27 ha træopvækst i et område på ca. 130 ha i den centrale del af kæret mellem Aale og Uldum.
- For at mindske udvaskningen af kvælstof til Gudenåen er der i kæret ved Tørring etableret søer og arealer, der oversvømmes om vinteren, ca. 135 ha er omfattet.
- Der er lavet broer, gang- og cykelstier gennem kæret, og der er etableret en rasteplads for kano, parkeringspladser, fugletårne samt borde og bænke.
- Stierne er ruteafmærket, der er opsat informationstavler i området og etableret en lille plancheudstilling ved Uldum Fugletårn, og denne folder om kærrets natur- og kulturhistorie er blevet fremstillet.

Stiprosjektet og formidlingsprojektet er støttet af den Lokale Aktions Gruppe i Hedensted, Fødevareministeriet og EU.

HEDENSTED
KOMMUNE
Tlf: 7975 5000
www.hedensted.dk

<http://www.hedensted.dk/borger/kultur-og-fritidsliv/natur-og-friluftsliv/information-om-naturomraader/foldere>

HEDENSTED
KOMMUNE

Uldum Kær

Design: Bente Hansen

Uldum Kær - et kulturlandskab

Signaturer

0 1km

- Parking
- Informationscenter i Uldum Kær, **information centre**
- Oversigtskort, **key map, Übersichtskarte**
- Informationstavle, **information, Informationszentrum**
- Museum/attraktion, **museum/attraction, Museum/Sehenswürdigkeit**
- Toilet, **toilets, Toilette**
- Rasteplads, **picnic area, Rastplatz**
- Shelter, **shelter, Schutz**
- Fugletårn, **bird-watching tower, Vogelaussichtsturm**
- Teltplads for kano- og kajaksejlsads
Tenting area for canoeists and kayakers
Zeltplatz für die Kanu- und Kajakfahrer
- Startsted for kano- og kajaksejlsads
Starting point for canoeists and kayakers
Ablauf für das Kanu- und Kajakfahren
- Kanouudlejning, **canoes for hire, Kanuvermietung**
- Skov og pilekrat, **forest, Wald**
- Kærrområde, **wetlands, Feuchtgebiet**
- Vandløb, **stream, Wasserlauf**
- Sø, **lake, See**
- Bygninger, **buildings, Gebäude**
- Landgangssted
Landing place
Anlegeplatz

Tørvegrave ved Uldum Fugletårn

- Højdekurver, 2,5 meter, **Contour lines, 2,5 metres**
Höhenkurven, 2,5 Meter
- Asfaltvej, **asphalt road, Asphaltweg**
- Bil- og cykelrute rundt om kærret - ikke afmærket, 23,7 km
Car and bicycle route around the water meadow
- not marked, 23,7 km
Auto- und Fahrradweg um den Teich herum
- nicht gekennzeichnet, 23,7 Km
- Adgang i bil til P-plads, **access by car, anfahrt mit dem Auto**
- Adgang til fods, **access on foot, Zugang zu Fuß**
- Adgang til fods og på cykel, **access on foot and bicycle, Zugang zu Fuß und Fahrrad**
- Markvej, skovvej, **gravel road, forest road, Feldweg, Waldweg**
- Vandre- og cykelruten Tørring-Uldum, 11,1 km
The hiking and bicycle route Tørring-Uldum, 11,1 Km
Wander- und Fahrradweg Tørring-Uldum, 11,1 Km
- Vandre- og cykelstier, **hiking and bicycle trails, Wander- und Fahrradpfade**
- Vandrestier, **hiking trails, Pfade**
- Andre stier, **other paths, Andere Pfade**

Følg afmærkningerne på din tur!

Brune afmærkningspæle fortæller, at du er på private arealer. Sorte pæle fortæller, at du er på offentlige arealer.
Vær opmærksom på, at der er forskellige regler for færdsel på offentlige og private arealer!
Prikker på ruteafmærkningspælene viser, at du er på rette vej og blot skal fortsætte.
Pile fortæller, at du skal dreje af i pilens retning.

Fakta

Naturngenopretningen i Uldum Kær vurderes at kunne tilbageholde 14 tons kvælstof pr. år. Det svarer til 105 kg/ha i projektområdet. Desuden tilbageholdes ca. 200 kg fosfor pr. år.

Næringsrig sø i Uldum Kær med flydeplanter – bl.a. de små frøbld og de store åkander med hvid blomst.

